

**Výstava „ENIGMA. Tajný svet šifrier“ v Slovenskom technickom múzeu –
Múzeu dopravy v Bratislave****Trvanie výstavy: od 8. mája do 31. októbra 2026****Usporiadateľ:** Slovenské technické múzeum v Košiciach,**Miesto konania:** výstavné priestory, STM-Múzeum dopravy, Šancová 1/B, Bratislava

STM-Múzeum dopravy v Bratislave sprístupní **8. mája 2026** výstavu „ENIGMA. Tajný svet šifrier“. Návštevníci budú môcť vidieť jedinečnú výstavu, ktorá predstaví legendárny šifrovací stroj **Enigma, model M3, zo zbierkového fondu Slovenského technického múzea**. Výstava prezentuje zaujímavé artefakty z oblasti šifrovania, kódovania, sledovania alebo odpočúvania, bližšie sa venuje čiastkovým vedným odborom kryptológie – kryptografii, kryptoanalýze a steganografii. Unikátnym exponátom výstavy je nemecký šifrovací stroj ENIGMA, model M3 vyrobený v roku 1942, v súčasnosti jediný na Slovensku, ktorý Slovenské technické múzeum získalo do zbierok v roku 2020.

Na konci 2. sv. vojny pred príchodom vojsk Červenej armády bola výcviková jednotka *Luftwaffe* poverená naložením a odvozom technického materiálu. Pravdepodobne pri nakladaní technického zariadenia na vlak v Malackách došlo k odcudzeniu šifrovacieho zariadenia v domnienke, že ide o nemecký „písací stroj“. Po vojne získal, vtedy ešte chlapec, neskôr rádioamatér a súkromný zberateľ od otca kamaráta tento „písací stroj“ za vtedajších 100,- Kčs. Keďže vlastniť takýto „písací stroj“ bolo v tej dobe minimálne podozrivé až trestné, skončil skrytý a uložený.

**„Je letný deň roku 2020.
Traja kolegovia z Múzea letectva
sú na návšteve v Malackách**

u dlhoročného rádioamatéra a zberateľa vojenských artefaktov s cieľom získať zaujímavé predmety z oblasti letectva pre Slovenské technické múzeum – Múzeum letectva v Košiciach. Keďže zberateľ už presiahol deväťdesiatku, rozhodol sa svoju rozsiahlu zbierku, rokmi nazhromaždenú, postupne rozpredať. Počas zdvorilostného rozhovoru a spomienkach na minulosť v jeho bývalej detskej izbe, v ktorej sa nachádza aj niekoľko zaujímavých predmetov, jeden z kolegov zavadí nohou o drevenú skrinku jemu známych tvarov, ktorá je položená pod stolom. Na otázku, či je to, čo si myslí, dostáva od zberateľa odpoveď: „Áno, je to nemecký prenosný elektromechanický šifrovací stroj ENIGMA.“ Po obhliadke stroja a vzájomnej dohode so zberateľom sa rozbehnú múzejné procedúry, ktorých výsledkom je, že uvedený šifrovací stroj sa stáva zbierkovým predmetom Slovenského technického múzea,“ približuje príbeh ENIGMY kurátor zbierky elektrotechniky Peter Drozd.

Názov stroja ENIGMA je odvodený od novogréckeho slova a v preklade znamená záhada, hádanka. História ENIGMY sa začala písať v roku 1919, kedy si Holanďan Hugo Alexander Koch nechal patentovať šifrovací stroj založený na pohyblivých rotoroch. Stroj bol pôvodne určený ako pomôcka pre bankárov a obchodníkov, ale pre nezujem sa do reálnej výroby nedostal. Patent odkúpil nemecký strojní inžinier Arhur Scherbius, ktorý už patent na podobný stroj vlastnil. Šifrovací stroj A. Scherbiusa skonštruovaný v závere prvej svetovej vojny si po úvodnom odmietnutí nemeckým vojenským námorníctvom našiel napokon po komerčnom uvedení na trh cestu k ozbrojeným silám nacistického Nemecka. Šifrovací stroj ENIGMA sa stal vo viacerých úpravách kľúčovým nástrojom zabezpečenia tajnej komunikácie nemeckej armády počas rodiaceho sa svetového konfliktu. Možnosť vytvoriť viac než 150 biliónov kombinácií prostredníctvom kompaktného nástroja, a to aj pri jeho základnej verzii, nedalo na strane spojencov spať dlhú dobu. Kódy mnohí považovali za neprelomiteľné. Prelomenie ENIGMY, a to rovnako tak predvojnové armádnej verzie poľskými

kryptológmi v roku 1932, ako aj námornej verzie Alanom Turingom a jeho kolegom v Bletchley Parku v roku 1941, bolo jedným z kľúčových okamihov formujúcich priebeh 2. svetovej vojny. Celkovo sa počet vyrobených šifrovacích strojov odhaduje na 100 000 kusov. Keďže víťazné mocnosti stále tajili prelomenie ENIGMY, bola v rozvojových krajinách používaná ešte v 50. rokoch 20. storočia.

Foto: Zdroj STM

Výstavu „ENIGMA. Tajný svet šifier“, ktorá je dielom autorskej dvojice Ing. Peter Drozd, kurátor Slovenského technického múzea a Ing. Pavol Horňák, navštívili počas jej trvania v Slovenskom technickom múzeu v Košiciach (máj 2023 – február 2024) tisíce spokojných návštevníkov. Veríme, že výstavou, a najmä jej vzdelávacími a zábavnými sprievodnými aktivitami rovnako potešíme aj návštevníkov v STM-Múzeu dopravy v Bratislave.

Stretnutie novinárov s autorom výstavy spojené s komentovanou prehliadkou sa uskutoční vo štvrtok 7. mája 2026 o 11.00 hod. vo výstavných priestoroch STM-Múzea dopravy v Bratislave.

Viac info: [Tajný svet šifier v Bratislave](#) | [Aktuálne](#) | [Slovenské technické múzeum Košice](#)

Ďakujeme za Vašu mediálnu podporu!

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MÚZEUM
LETECTVA
V KOŠICIACH

MÚZEUM
J. M. PETZVALA
V SPIŠSKEJ BELEJ

MÚZEUM
SOLIVAR
V PREŠOVE

KAŠTIEL'
V BUDIMÍRE

MÚZEUM KINEMATOGRAFIE
RODINY SCHUSTEROVEJ
V MEDZEVE

HÁMOR
V MEDZEVE